

Een circuschool in Palestina

THE FIRST PALESTINIAN CIRCUS SCHOOL مدرسة السيرك الاولى في فلسطين

Een verhaal van hoop en vertrouwen

mei 2009

NAIEFF, 23 JAAR, TRAINER BIJ THE PALESTINIAN CIRCUS SCHOOL

“We pleiten elke dag voor cultuur, leven en vrijheid”

Ik groeide op in een vluchtelingenkamp dichtbij Jenin waarheen mijn ouders na de Israëlische oorlog in 1967 gedwongen verhuisden. Het leven in het kamp was bikkellhard.

Een negentienjarige vriend werd voor mijn ogen doodgeschoten door een Israëlische soldaat. Op mijn zestiende verliet ik de school om een job te zoeken zodat ik mijn ouders, zes zussen en twee broers kon helpen.

Ik vluchtte weg uit het kamp en trok naar Ramallah om daar een job te vinden. Al snel kon ik als ober in een restaurant beginnen. Dat betaalde goed en ik kon mijn familie uit de nood helpen. Maar ik was niet gelukkig. Ik wou iets doen dat niet alleen mijn familie zou helpen maar ook andere mensen uit het vluchtelingenkamp waarin ik opgroeide.

Op een dag ontmoette ik in het restaurant Shadi en Fadi, twee broers uit Jeruzalem. Ze vertelden me over hun Palestinian Circus School, over de trainingen en hun werk met kinderen uit verscheidene steden op de Westelijke Jordaanoever.

Ik wilde dolgraag samenwerken met hen om kinderen de jeugd te geven die ik zelf had gemist door de barre levensomstandigheden in het vluchtelingenkamp. Ik besloot deze kans te grijpen en vroeg aan Shadi, de directeur van de school, of ik tijdens mijn vrije dagen als vrijwilliger de trainingen mocht volgen.

Een tijd later vroeg Shadi me of ik fulltime wilde werken bij The Palestinian Circus School als trainer in de afdelingen van Jenin, Ramallah en Hebron.

Op 1 maart 2008 nam ik ontslag in het restaurant en een week later gaf ik mijn eerste training in Hebron. Mijn familie steunt deze beslissing en is er heel blij mee, ook al betekent het minder inkomen voor hen. Hun enthousiasme motiveert me.

Mijn leven veranderde sterk toen ik in contact kwam met PCS. Ik doe aan acrobatie en trapezewerk en geef training aan kinderen uit vluchtelingenkampen en kleine dorpen. Ik vind het geweldig om met deze kinderen te werken en zo weerstand te bieden aan de Israëlische bezetting. Het is voor mij een vorm van geweldloze weerbaarheid.

Wij houden niet van geweld. Bij de Palestinian Circus School pleiten we elke dag voor cultuur, leven en vrijheid. Wij houden van het leven.

Allemaal mensen

Israëlische Arabieren zijn Palestijnen die leven in Israël met een Israëlisch burgerschap maar met heel wat minder rechten dan de Israëlische Joden.

Arabische Joden zijn Joden, hoofdzakelijk van Marokkaanse, Iraakse of Jemenitische afkomst.

Palestijnen zijn de huidige bewoners van de Westbank en Gaza.

Palestijnen in Jeruzalem (Oost-Jeruzalem) hebben een “tussenstatuut”, een zgn. Jeruzalem identiteit.

EEN CIRCUSSCHOOL! IN PALESTINA?

Leven in Ramallah is geen sinecure en sinds de laatste ontwikkelingen in het Midden-Oosten is het er alleen maar moeilijker geworden.

De Palestijnse bevolking is zeer jong, 52% van de bevolking is jonger dan 17 jaar. Kinderen en jongeren in de Palestijnse bezette gebieden kennen geen normaal leven. Checkpoints, soldaten, uitgangsverboden, familieleden die gearresteerd worden, dood, vernieling, toenemende armoede, stijgend intrafamiliaal geweld: voor de meesten is het een dagelijkse realiteit.

Is dit nu echt wat Palestina nodig heeft?

Steeds minder voelen kinderen dat hun ouders hen bescherming kunnen bieden. Het onderwijssysteem krijgt onvoldoende financiering voor innovatie en aanpassing aan de noden van de kinderen. Leerkrachten worden

soms maanden niet betaald. Psychologische begeleiding is zo goed als onbestaande. In een regio waar amper dokters zijn en de armoede elke dag toeneemt, is doktersbezoek en zeker traumaverwerking een luxe.

En toch... circus!

De initiatiefnemer van het Palestijnse circusschooltje, Shadi Zmorrod, werkte als acteur en dramaleraar bij het Ashtar theater. Hij ging door zijn ervaring sterk geloven in de waarde van drama en circus en zag het positief impact er van op het zelfbeeld van de kinderen, op hun geloof om iets te maken en om constructief samen te werken.

Zijn droom om een circus op te richten kreeg een duw in de rug toen "Circus in Beweging" uit Leuven zich begin 2006 bereid verklaarde om met 5 circusdocenten af te reizen naar Ramallah. In een intense vorming van drie weken zouden toekomstige lokale animatoren gevormd worden. Aan beide kanten werd heel hard gewerkt aan het project.

Toen in juni 2006 de Israëliëse aanvallen op Gaza heviger werden, bleef de situatie in de Westbank 'normaal' en men besliste om door te gaan met het project. Tot in juli bommen in Libanon vielen en de regio voor de zoveelste keer in een spiraal van geweld terecht kwam. De Belgische groep nam dan de beslissing dat ze in dergelijk klimaat niet konden vertrekken. Italiaanse en Franse circusartiesten, die in de regio rondtrokken, zijn naar Ramallah gegaan en hebben daar mee de start gegeven aan het eerste Palestijnse circusschooltje.

Zowel in België als in Palestina had men vragen bij het *gekke* idee van een circusschool. "Is dit nu echt wat men in Palestina nodig heeft?", vroeg men zich hier af.

Circus, halfnaakte jongens en meisjes hangend in de trapeze? "Circus is hier zo vreemd, het hoort niet bij onze cultuur", hoorde men aan Palestijnse kant. Maar langzaam, zonder te veel discussie en met veel respect voor de lokale cultuur overtuigde men kinderen en ouders om eens kennis te komen maken. De moeders waren als eersten enthousiast als ze zagen wat deze uitdaging voor de kinderen betekende. Optredens werden een geweldig succes met tot 800 enthousiaste aanwezigen.

De animatoren en begeleiders van het circus willen de kinderen plezier bieden maar ook uitdagingen. Zich leren uitdrukken en presenteren, werken aan een perfecte act, angst ombuigen in beweging en actie: de circusschool leert het. Wanhoop en verslagenheid moeten plaats maken voor hoop, samenwerking en vertrouwen. Animatoren en jongeren willen blijven investeren in de toekomst van een Palestina, met sterke mensen.

Alleen kunnen ze het nog niet. Voor financiële steun zijn ze nog afhankelijk van het buitenland. Kleine en grote projecten werden opgezet door mensen die in hen leerden geloven. Het resultaat is een werkingsbudget maar ook goodwill en belangstelling. Dat houdt het circus draaiend maar ook de hoop levend op een betere toekomst.

MAJD HAJJAJ-RIMAWI IS 21 JAAR EN WOONT IN RAMALLAH

Ik herinner me hoe mijn oma ooit vroeg: "Hoe ga je ooit afstuderen aan de universiteit en een job hebben als zakenvrouw, wanneer je als een aapje blijft rondspringen in het circus?"

Ik heb haar gezegd dat ik geen aapje ben, maar dat circus is iets wat ik even graag doe als toneelspelen en *dabke* (onze nationale dans) dansen. Velen, zoals mijn oma, hebben mij gevraagd: "CIRCUS? Wat doe jij daar? Zijn er leeuwen en olifanten? Is het iets zoals wij op tv zien?"

Ik ben een jong Palestijns meisje, juist afgestudeerd aan de universiteit. Ik wil een job. Ik wil leven en het verschil maken. Natuurlijk zijn er beperkingen opgelegd door onze maatschappij en onze traditie. Maar ik wil toch mijn keuzes maken.

Ik ben altijd graag met kunst bezig geweest. Ik speelde toneel, danste en in 2006 sloot ik me aan bij het Palestijnse circus. Hier trad ik mee op, trainde de kinderen en maakte onze eerste buitenlandse tournee mee. Ik herinner me hoe mijn grootmoeder en mijn ouders, fier en blij, applaudisseerden na elke show. Dan vergat mijn oma haar uitspraak over het aapje.

Een circus zoals geen ander

Ik wil graag iets vertellen over ons circus in Palestina en hoe het voor mij totaal verschillend is van ieder ander circus in de wereld. Belangrijk is niet hoe hoog we springen of met hoeveel ballen we jongleren. Belangrijker is waarom we dit allemaal willen doen. We willen mensen bereiken achter de checkpoints en over de Muur. Het gaat om de boodschap die we willen geven aan de hele wereld: "Hoe meer je mij mijn rechten ontnemt, hoe harder ik wil lopen. Hoe hoger je muren bouwt, hoe groter ik word."

Ik wil overal laten weten dat Palestina bestaat. Wanneer ik vertel dat ik uit Palestina kom, weiger ik te aanvaarden dat een vreemdeling zegt: "Pakistan,...Pakistine?" terwijl hij Israël wel goed kent! Ik

weiger dat mijn land van de kaart geveegd wordt.

Ik wil mijn oma laten weten hoe sterk we mensen in het buitenland ontroeren met de boodschap die we brengen uit "het Heilig Land". Maar ook hoeveel plezier we hebben met de groep als we rondtoeren en grenzen oversteken. Terwijl ik in ons land als illegaal beschouwd word als ik naar de stad wil gaan waar ik geboren ben, en die op slechts 20 kilometer afstand ligt.

Als Palestijns meisje, wil ik mijn stem verheffen en tonen hoe ik onrechtvaardig behandeld word in mijn eigen land. En ik weet dat mijn familie mij steunt in mijn hoop op een betere toekomst. Soms, als ik te lang op de trainingen blijf, krijg ik een standje van mijn ouders omdat ik mijn huishoudelijke taken niet doe. Maar zij begrijpen wel wat het voor mij betekent om mijn doel te bereiken en echt goed circus te brengen.

Zij hebben, zoals ik, schrik als ik op mijn 3 meter hoge stelten beweeg. Maar wanneer ze er over praten met hun vrienden ben ik hun held! En ik vergeet de pijn en de schrik als ik de glimlach zie bij onze optredens in de vluchtelingenkampen en in de dorpen. Circus laat de kinderen en de families genieten.

Opnieuw leren lopen

Mijn oma en mijn ouders hebben mij als kind ondersteund bij mijn eerste stapjes. In het circus voel ik me terug het kind dat leert lopen, nu op de stelten! Ik weet dat er in Palestina en elders veel oma's zijn die hetzelfde denken als mijn oma, die het moeilijk hebben met iets wat nieuw is en die vooral hun kleindochters willen beschermen.

Maar vandaag vertel ik aan mijn en andere oma's hoe fier ik ben als Palestijns meisje. Ik voel dat ik het verschil kan maken langs deze kunstvorm en dat zonder onze cultuur en traditie geweld aan te doen. Door het circus kan ik de kinderen helpen het onmogelijke waar te maken. Met mijn collega's leren we hen problemen overwinnen en sterker worden.

[Deze getuigenis verscheen in het tijdschrift "This week in Palestine", nr 131 van maart 2009.
<http://tinyurl.com/bmbabh>]

Evolutie van de Israëliëse bezetting van Palestina

wit: Palestijns
zwart: Israëliësch

Ariël Sharon, voormalig premier van Israël:

Het doel van het Zionisme was niet om hier democratie in te voeren. De bedoeling was om hier een Joodse staat voor heel het Joodse volk te stichten, en alleen voor het Joodse volk.

Daarom behoort hij toe aan elke Jood, waar ook. Deze duidelijke tegenstelling tussen de terugkeer naar Zion en de principes van democratie is al lang bekend.

(in de krant Yediot Abaronot, 28 mei 1993)

HET PALESTIJS PROBLEEM EN PROBLEMEN VOOR DE PALESTIJNEN

Bij de oprichting van de staat Israël in 1948 werden 750 000 Palestijnen verdreven, duizenden werden gedood en 400 dorpen werden volledig vernietigd. Sommige dorpen werden heropgebouwd voor de Joodse immigranten en kregen een Hebreeuwse naam, andere werden bebost om de vernietigingen aan het oog te onttrekken.

Het recht op terugkeer van de Palestijnen wordt, ondanks een dwingende V.N. resolutie, door Israël nog steeds afgewezen. Het land stelt daarentegen alles in het werk om zo veel mogelijk Joden van over de hele wereld naar Israël te laten overkomen, o.a. om het demografisch overwicht te kunnen behalen. Zo werden o.m. in 1991, 15 000 Ethiopische Joden via een luchtbrug opgehaald. Op dit ogenblik is de getalsverhouding Joden / Palestijnen (Israëlische Arabieren + Palestijnen op de Westbank en Gaza) ongeveer in evenwicht.

Door de voortschrijdende politiek van inname (1948), verovering (1967), kolonisatie en ommuring (2002), leven de Palestijnen nog slechts op 12 % van hun oorspronkelijk grondgebied.

De frustraties groeien

Nu al 60 jaar leven vier generaties Palestijnen te midden van oorlogsdreiging, invasie, intifada's, en bezetting. Er zijn voortdurend spanningen, confrontaties, pesterijen en vernederingen. Vooral na 1967 stapelen zich de frustraties iedere dag opnieuw op.

De bezetting en de schendingen van de mensenrechten werden reeds herhaaldelijk veroordeeld door de internationale gemeenschap. Maar Israël legt de vele V.N.-resoluties gewoon naast zich neer. De internationale gemeenschap weigert om echt iets te ondernemen. Europa laat het zelfs niet bij passief afwachten. De Europese Commissie overweegt een sterkere band, dus meer samenwerking met Israël op alle vlakken (stemmingen in het Europese Parlement in 2008 en 2009).

De Palestijnen leven intussen als vluchteling in het buitenland, als derderangs burger in Israël of als verdrukte in het eigen gebied waar

ze voortdurend geconfronteerd worden met de militaire bezetting en de vernederende controles.

Het aanslepend Palestijns-Israëliisch conflict blijft een gevaarlijke broeihaard door de frustraties en de machteloosheid. De Israëliische agressie wordt alsmear explosiever (zie Gaza). Ondanks de belofte van vredesonderhandelingen wil men blijkbaar het Palestijnse volk blijvend onderdrukken. Maar de verschillende houding tegenover de Palestijnse partijen en gebiedsdelen is ook een tactiek om de Palestijnen onderling te verdelen en dus te verzwakken.

De economische boycot door Israël

Via reglementen en controles wordt Palestina geen kans geboden om zich tot een normaal en autonoom land te ontwikkelen. Een mensonterende economische boycot breekt de ontwikkeling van het land. Industrie, landbouw en handel worden systematisch belemmerd en zelfs onmogelijk gemaakt. Leveringen mogen niet binnen of niet buiten, aan de grens blijven ladingen geblokkeerd zodat landbouwproducten er soms weken staan te verrotten, bestellingen komen niet op tijd aan. Na de Valentijnsperiode moesten de Palestijnse kwekers 4 miljoen anjers weggooien die bestemd waren voor de uitvoer naar Nederland maar die niet buiten mochten. Want alle formaliteiten voor in- en uitvoer moeten via Israël lopen. De Palestijnse Autoriteit heeft hierin slechts een zeer beperkte bevoegdheid.

Israël monopoliseert (en in vele gevallen steelt) ook de watervoorraden door de controle over het water van de Jordaan op de westelijke Jordaanoever en van het meer van Galilea. Veel waterbronnen werden ingenomen door de “strategische” bouw van de muur. De Joodse kolonisten op Palestijns gebied hebben dikwijls een zwembad en ze gebruiken gemiddeld 6 x meer water dan de Palestijnen. Die hebben ook geen recht om putten te graven en water op te pompen. Ze moeten daarnaast nog hoge taksen betalen voor het water dat ze gebruiken.

De mobiliteit wordt onvoorstelbaar beperkt door de muur. Moeten omrijden is normaal. Er zijn talloze vaste- en mobiele checkpoints en wegcontroles. En voor alle verplaatsingen zijn er vrijgeleides nodig. Palestijnen krijgen geen toestemming om naar familie te gaan, trans-

port naar een ziekenhuis kan worden geweigerd zonder redenen op te geven. Daardoor bevallen vrouwen soms aan een checkpoint. Scholieren kunnen soms niet of slechts na uren wachten naar school. Landbouwers kunnen niet meer naar hun grond. Die wordt dan verwaarloosd en is klaar om ingenomen te worden door Israël want braakgrond mag ingenomen worden door de staat...

Een puzzel van grondgebied

Het grondgebied van Palestina is op dit ogenblik een haast niet meer te ontwarren “puzzel” van dorpen, stukken grond en steden geworden. Het is deels ommuurd en doorkruist door autowegen die alleen bestemd zijn voor de kolonisten. Er leven meer dan 400 000 kolonisten op de Westelijke Jordaanoever en rond Jeruzalem in afgesloten nederzettingen. 500 roadblocks of controleposten verhinderen een vrije verplaatsing van het ene dorp naar het andere. De betonnen muur, die trouwens op het grondgebied van de Palestijnen wordt opgericht, wordt zo’n 700 km lang en is soms 8 meter hoog. Elke kilometer kost een miljoen euro. Sommige steden zijn helemaal ommuurd en hebben slechts 1 doorgang zoals Qalqilya, waar 35% van het land en 33% van de watervoorziening zijn ingenomen door Israël.

Gaza is, op één doorgang naar Israël en één naar Egypte na, volledig van de buitenwereld afgesloten en beide doorgangen worden slechts zeer uitzonderlijk opengesteld, meestal na zware internationale druk. Er is geen toegang over zee, geen toegang via de lucht. 1.500 000 Palestijnen leven er in een open gevangenis, op een gebied dat veel te klein is voor de bevolking. Gaza telt 4000 inwoners per km², België heeft er 342 per km². De bevoorrading gebeurt meestal via de tunnels aan de grens met Egypte.

“Wij zijn veroordeeld tot de hoop, er rest ons niets anders meer”

Palestijnen blijven de hoop koesteren ook al worden de verwachtingen die men had van een andere Amerikaanse houding (voorlopig) niet ingelost. Hillary Clinton, de Amerikaanse buitenlandminister zei op 2 maart bij haar bezoek aan Israël: “Wij zullen Israël steunen in al zijn beslissingen, welke ook de samenstelling van de regering mag

zijn (conservatief rechts/tot extreem rechts) want dit is de democratische wil van het Israëliëse volk.“ Hoe verschillend is dat van de houding tegenover de “democratische wil van het Palestijnse volk” waardoor Hamas de meerderheid behaalde. Men praat niet met de winnende partij omdat de Palestijnen voor de verkeerde partij kozen. De beschietingen door Hamas van stadjes in de grensstreek, die vroeger Palestijns waren maar nu ingenomen door Israël, is niet goed te keuren omdat Israëliëse burgers inderdaad doodsbang zijn voor hun voortbestaan. Die angst, die ook samenhangt met eeuwen vervolging en uitroeiing, wordt dan weer door de Israëliëse staat gebruikt om de oorlog tegen de Palestijnen te verrechtvaardigen.

Netanyahu liet reeds verstaan dat hij voorstander is van een “gewone meer uitgebreide autonomie“. Dus zeker geen echte onafhankelijkheid. Ondertussen bouwt men verder aan de muur, gaan de bouw en de uitbreiding van de kolonies verder en breekt men in Oost-Jeruzalem weer 90 Palestijnse huizen af.

Op 4 maart was Hillary Clinton dan in de Westbank in Palestina. Ze engageerde zich voor de oprichting van een Palestijnse staat: “Een twee-staten oplossing is onvermijdelijk.” George Mitchell, de speciale gezant van de USA, zal voor de Palestijnen dringend met concrete resultaten moeten komen. Tony Blair is al twee jaar speciaal gezant van de Europese Gemeenschap. Zonder enig resultaat. Hoe lang kan men nog wachten?

Het is nu hoogste tijd om aan een duurzame oplossing te werken. Er zijn de vluchtelingen en hun recht op terugkeer, het statuut van Jeruzalem, de afbraak van de muur en de terugtrekking van Israël tot op de groene demarcatielijn (“juiste” grenzen van Palestina). Er zijn de Joodse nederzettingen op Palestijnse grond, de controle over de waterbronnen en de waterwinning, de in beslag genomen landbouwgrond, de checkpoints en de roadblocks. Er is een dringende vraag naar gelijke rechten en plichten voor **alle** inwoners van Israël.

Er zal in het Midden-Oosten geen vrede zijn zonder een rechtvaardige regeling tussen Israël en de Palestijnen.

Geschiedenis van Palestina en Israël

1881	Eerste golf van Joodse immigratie in Palestina vanuit Oost-Europa. Voorheen was 2% er Joods.
1896	Theodor Herzl publiceert "Der Judenstaat" in Wenen.
1914	6% van de inwoners van Palestina zijn Joden.
1917	<i>Declaratie van Balfour. Groot-Brittannië belooft een Joodse staat in Palestina.</i>
1920	Einde van het Turks-Ottomaanse rijk. Begin van het Brits mandaat over Palestina. Joden kopen met buitenlandse steun (Joods Nationaal Fonds) grond die alleen door Joden mag gebruikt en bewerkt worden. Palestijnse opstanden in Jeruzalem (1920 & 1929) en Jaffa (1921).
1920	Oprichting van Hagana, Joodse militie om de Joodse nederzettingen te beschermen. Later wordt dit het Israëliëse leger.
1931	Oprichting van Irgoun, Joodse clandestiene militaire organisatie die ageert tegen Engeland en de Palestijnse bevolking.
1933	Na massale immigratie is 16% joods.
1936	Grote opstand in Palestina, onderdrukt door Britten en Joden samen.
1937	Commissie "Peel" stelt voor: twee staten in Palestina onder Brits gezag met beperking van het aantal immigranten. Het Joods grondgebied zou volgens plan 33% van Palestina worden.
1942	De Mondiale Zionistische Organisatie eist een uitsluitend Joodse staat op het hele grondgebied van Palestina.
1947	<i>V.N. resolutie 181: Installatie van een Joodse staat, een Arabische staat en een zone rond Jeruzalem onder Internationaal mandaat.</i> Joodse organisaties brengen Palestijnse dorpen in kaart met het oog op "de zuivering", een term gebruikt door Ben Goerion. De Joodse milities: Palmach, Stern gang en Irgoun werken samen met het Israëliëse leger.
1948	Uitroeping van de staat Israël: het plan Dalet treedt in werking. Massale uitdrijving van de Palestijnen: Nakba. Bloedige zuiveringen & verwoestingen van dorpen. 750.000 Palestijnen vluchten. <i>V.N. resolutie 194: recht op terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen.</i> <i>V.N. bemiddelaar Bernadotte wordt vermoord door Joodse terroristen.</i>
1956	Nationalisatie van het Suez kanaal door Egypte. Oorlog tussen Israël, Frankrijk, Groot Brittannië en Egypte. Israël bezet de Sinai.
1964	Oprichting van de PLO (Palestinian Liberation Organisation).
1967	Zesdaagse oorlog: Israël verovert en bezet Westbank, Gaza en de Sinai. <i>V.N. resolutie 242: Israël moet de bezette gebieden verlaten.</i>

1969	Yasser Arafat wordt president van het uitvoerend comité van de PLO in Jordanië.
1970	Zwarte september: Jordanië verslaat de PLO en verdrijft hen uit het land
1972	Palestijns commando gijzelt de Israëlische delegatie op de Olympische spelen in München.
1973	De PLO wordt erkend. Yom Kippour-oorlog (Syrië en Egypte vallen Israël aan). Israël geeft de Sinai terug aan Egypte (1974).
1977	Camp David akkoorden tussen Israël en Egypte. De Egyptische president bezoekt Jeruzalem.
1982	Palestijnse vluchtelingen in de kampen van Sabra en Chatila (Libanon) worden uitgemoord door Libanese milite onder de ogen van het Israëlisch leger dat Zuid-Libanon bezette.
1987	Begin van de eerste Intifada. (einde 1993)
1996	Yasser Arafat wordt President van de Palestijnse Autoriteit.
2000	Vredesproces wordt opgezegd door Ariel Sharon (2001) na een provocerende wandeling op de Tempelberg in Jeruzalem.
2001	Begin van de tweede Intifada.
2002	Start van de bouw van de muur rond en door Palestijnse dorpen en steden.
2004	Yasser Arafat overlijdt. <i>Het Internationale Hof van Justitie in den Haag veroordeelt de bouw van de muur.</i>
2005	Mahmoud Abbas wordt verkozen als president van de Palestijnse Autoriteit. Israël trekt zich terug uit de Gazastrook en sluit ze hermetisch af. Gaza wordt een openlucht gevangenis.
2006	Democratische verkiezingen. Hamas wint de verkiezingen. Ariel Sharon, eerste minister, valt in coma na een hersenaandoening (voortdurende status tot op heden). Hij wordt opgevolgd door Olmert, die weg moet omwille van een corruptieonderzoek.
2007	Hamas (politieke partij) neemt de controle over Gaza en verdrijft Fatah (politieke partij) naar de Westbank.
2008	December: Israël valt Gaza binnen als straf voor het beschieten met Quassam raketten.
2009	Oorlog in Gaza – 1350 Palestijnse doden – 13 Israëlische doden. Einde oorlog: januari. De stad is nog altijd onbereikbaar voor heropbouw.
2009	Februari: Na verkiezingen in Israël werd Netanyahu (Likoudpartij) formateur.

MEER INFORMATIE

De Circusschool:

<http://www.palcircus.ps>

Het project “Stoelen voor de circusschool”:

<http://stoelenvoorcircusschool.blogspot.com/>

Palestina in kaarten:

http://www.passia.org/palestine_facts/MAPS/ &

http://commons.wikimedia.org/wiki/Atlas_of_Palestine

Hannah:

<http://www.hannah.be/circus>

Artikels

Interviews met de Joods-Israëliëse essayist Michel Warschawski en met Emile Shoufani, pastoor van Nazaret, in “Werk voor het Oosten”, Bulletin 247,

<http://www.orient-oosten.org/nl/tijdschrift.html>

Boeken

A. Dejong e.a., “**Un cirque en Palestine, le récit d’une aventure de coopération culturelle et de solidarité internationale**”,

éd. Présences et Action Culturelles, ISBN 978-2-930524-05-4,

met dvd: “Un cirque en terre ceinte” (Brussel, 2008)

Ilan Pappé, “**De etnische zuivering van Palestina**”,

uitgave Davidsfonds, ISBN 978-90-5977-299-1 (Leuven, 2008)

Lucas Catherine & Charles Ducal, “**Gaza, Geschiedenis van**

de Palestijnse tragedie”, uitgave EPO, ISBN 978-90-6445-133-1

(Berchem, 2009)

Susan Nathan, “**De andere kant van Israël. Mijn reis over de**

Joods-Arabische scheidslijn”, uitgeverij Archipel, ISBN 90-6305-206-5

(Amsterdam, Antwerpen, 2005)

Deze brochure kwam tot stand
met steun van de GROSH en het Herent Zuid Festival

tekst:

Naieff, Majd Rimawi, Joris Devlieghere,
Hélène Huybens, Leni Creuwels

foto's:

Véronique Vercheval

elektronische versie: www.hannah.be/circus

v.u. Leni Creuwels, Mechelsesteenweg 361, Herent

hannah
vzw
hannah

